

O rasách a národoch

Ľudstvo tvorí spoločenstvo rás, etnických skupín a národov.

Ľudská rasa a jej znaky

Ľudská rasa je skupina ľudí s rovnakými alebo veľmi podobnými znakmi, ktorými sa líšia od ostatných takýchto skupín. Ľudské rasy vznikli asi pred 100 000 rokmi a všetky patria k druhu Homo sapiens. Predpokladá sa, že na vývoj rás vplývali prírodné podmienky a strava. Šírenie rás sa uskutočňovalo najmä sťahovaním obyvateľstva.

Medzi **biologické znaky** rasy patria:

- tvar lebky,
- tvar a umiestnenie očí,
- tvar nosa,
- farba a tvar vlasov,
- farba pleti,
- typ postavy - stavba tela a výška.

Delenie rás

Na základe biologických znakov rozoznávame tri rasy:

- **Biela - europoidná rasa** - prevažuje v Európe, Amerike a Austrálii.
- **Žltá (niekedy označovaná ako žltá-hnedá) - mongoloidná rasa** - prevažuje v Ázii (patria sem aj americkí indiáni).
- **Čierna - negroidná** (ekvatoriálna) rasa - prevažuje v Afrike.

Krížením rôznych rás vznikajú miešanci:

- **Mulat** - miešanec beloča a černoča.
- **Mestic** - miešanec beloča a indiána.
- **Zambo** - miešanec černoča a indiána.

Rasizmus

Rasová neznášanlivosť - rasizmus je nevedecké učenie o nerovnosti ľudských rás, ktoré sa prejavuje utláčaním, nenávisťou a násilím jednej rasy k inej rase. Existuje rasizmus bielych proti čiernym, ale rovnako rasizmus čiernych proti bielym, bielych proti žltohnedým aj žltohnedých proti bielym a čiernym a čiernych proti žltó - hnedým, skrátka existuje rasizmus všetkých proti všetkým.

Všeobecne sa za nadradenú rasu považuje biela rasa, čo sa prejavilo kolonizovaním Ameriky, Ázie, Afriky a Austrálie, pri ktorom dochádzalo k utláčaniu a vyvražďovaniu príslušníkov „farebných“ rás (napr. po objavení Ameriky Európania takmer vyvraždili domorodých amerických Indiánov a potom následne priviezli černočov z Afriky na americké plantáže, kde pracovali ako otroci).

Vyvrcholenie rasizmu je v ideológii „čistej nordickej rasy (árijskej rasy)", ktorá vládla v nacistickom Nemecku a viedla k budovaniu koncentračných táborov na likvidovanie príslušníkov „menejcenných“ rás, národov, etnických skupín atď.

Hlavné dôvody pre vznik rasizmu sú:

- **Xenofóbia** - strach z neznámeho, neznášanlivosť niečoho odlišného.
- Hospodárske dôvody - snaha ovládnuť slabšieho, získať jeho územie, bohatstvo a pod.

Etnické skupiny

Etnická skupina je spoločenstvo ľudí spoločného pôvodu, jazyka, materiálnej a duchovnej kultúry, ktoré nemusia žiť na území jedného štátu (napríklad Židia, ktorí žijú v rôznych štátoch sveta, nielen v židovskom štáte Izrael).

Antisemitizmus

Je to **nenávisť k Židom**. Je známy od pradávna a súvisel s náboženstvom (Židia neverili, že židovský muž Ježiš je syn boží a udali ho Rimanom, ktorí ho ukrižovali - za túto zradu údajne Židia stále trpia). Najhoršie sa prejavil počas 2. svetovej vojny v nacistickom Nemecku, kde dochádzalo k systematickému zabíjaniu Židov v koncentračných táboroch (**holokaust**).

Národ

Národ je historicky vytvorená skupina ľudí, ktorí majú spoločný **jazyk, kultúru, históriu a územie**. Celkový počet národov na zemi sa odhaduje na 3000. Národy, ktoré majú viac ako 100 miliónov príslušníkov - Číňania, Američania, Indonézania, Bengálc, Arabi, Brazilci, Rusi, Japonci, Mexičania.

Národnostná menšina

Časť národa mimo územia štátu, kde žije väčšina toho-ktorého národa (napr. Ukrajinci, Maďari na Slovensku).

S národom súvisia pojmy:

- **vlastenectvo** - kladný vzťah k vlastnému národu,

- **nacionalismus** - nadradovanie zájmov vlastného národa na úkor iných národov,
- **šovinizmus** - prerastanie nacionalizmu do nenávisťi k inému národu.

Rasizmus, antisemitizmus, nacionalizmus a šovinizmus často vedli a vedú k vojnám a násiliu, preto je dôležité takéto názory a hnutia potláčať.

Zopakujte si:

1. Čo je rasa?
2. Aké 3 rasy poznáš?
3. Čo je národ a národnostná menšina?
4. Ako sa prejavuje neznášanlivosť iným rasám, národom a etnikám?

Použitá literatúra:

1. Daniš, M. a Kratochvíl, V.: Stretnutie s minulosťou, Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 1999
2. Miháliková, M. a Tonková, M.: Dejepis pre 5. ročník základných škôl, SPN, Bratislava 2009